«Дөньяның экологик проблемалары»

Академик Вернадский 40-елларда ук язганча, кешенең хуҗалык эшчәнлегенең географик тирәлеккә тәэсиренең көче, табигатьтә бара торган геологик процессларның көченнән күп ким түгел.

Экологик проблемаларның үзенчәлеге

- **Әйләнә - тирәлекнең торышының начарлануы һәм антропоген эшчәнлек нәтиҗәсендә экологик куркынычның артуы.**

Экологик проблемаларның килеп чыгу сәбәпләре

Җәмгыять һәм табигать арасында “матдәләр алмашы” кискен арта барган шартларда табигатьне рациональ файдаланмау .

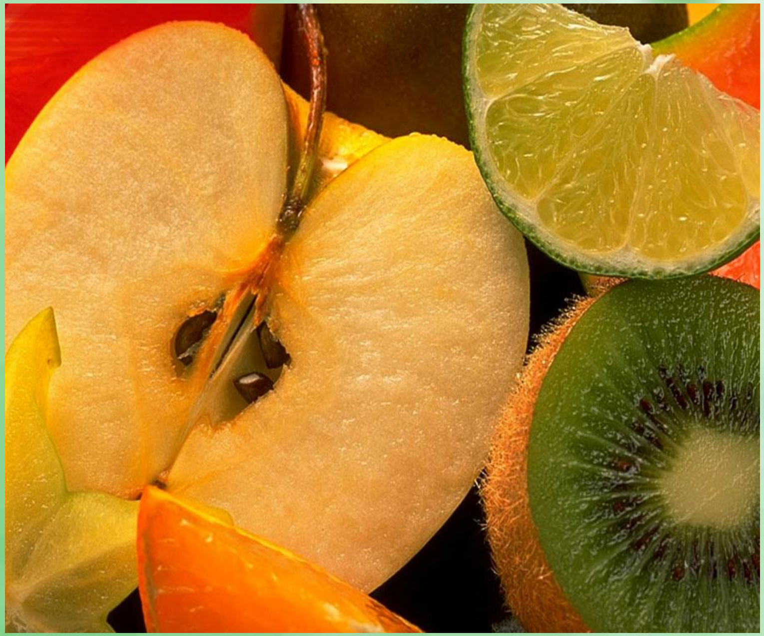

Глобаль экологик тирәлекнең үзгәрүе

Озон катлавының юкаруы һәм ультрафиолет радиация килүнең артуы

Урман массивларының киселүе һәм юкка чыгуы, бигрәк тә дымлы тропик урманнарның.

Матдәләрнең табигый әйләнеше һәм энергия агышы бозылу.

Гидросфераның нефтепродуктлары һәм авыр металлар белән пычрануы.

Дөнья халкының контрольсез үсүе.

Кырларның пестицидлар, гербицидлар, нитратлар белән зарарлануы.

Атмосфераның төрле газлар белән пычрануы, угроза парник эффекты куркынычы.

Туфрак эрозиясе , тозлану, сазлыклану, чүлләшү.

Бик зур участокларның радиацион пычрануы, аларның трагик нәтиҗәләре.

Җир астыннан бик күп масса матдәләр алынуы, нәтиҗәдә чимал, ягулыкның аз калуы.

Озон катлавының бозылуы һәм ультрафиолет радиациянең артуы Җирдәге климатның нык үзгәрүенә китерә.

Урманнарны кисү һәм урман массивларының кимүе, бигрәк тә тропик урманнар.

Төрле газлар белән атмосфераның пычрануы, парник эффекты куркынычы.

Туфрак эрозиясе, тозлану, сазлыклану, чүлләшү.

Зур участокларның радиацион пычрануы, шуның трагик нәтиҗәләргә китерүе.

Җир кабыгыннан бик зур массада матдәләрне алу, ягулык һәм чимал кытлыгына китерергә мөмкин.

Кырларның пестицидлар, гербицидлар, нитратлар белән пычрануы һәм башкалар.

Дөнья океаны проблемалары

- Океанның куркыныч пычрануы проблемасы, аның биологик продуктлылыгы кимуне киметү, бай минераль һәм энергетик ресурсларны дөрес файдалану, ресурсларның тигез, гадел бүленүенә ирешү.
- Чималның төрле төрләрен чыгару шельфта гына түгел, ә Дөнья океанының тирән урыннарында да алып барыла. Бу бигрәк тә үзендә 30 лап төрле металлар тупланган тимер –марганец конкрецияләренә туры килә.

Дөнья океаны проблемалары

- *Биологик ресурсларны файдалану һәм эшкәртү тиз арта. Биологик тигезләнешкә зыян китермичә, океан ел саен 180-200 млн. т диңгез продуктлары бирә ала, димәк хәзер ала торганнан ике мәртәбә артык дигән сүз. Ләкин бу шул вакытта гына мөмкин, әгәр чыннан да байлыклар дөрес алынса, ягъни ярлыландырмый гына, ә киресенчә сулыкларның продуктлылыгын арттыра барып.*

гидросфераның нефтепродуктлар, авыр металлар белән пычрануы.

Дөньядагы халык санының исәпсез артуы

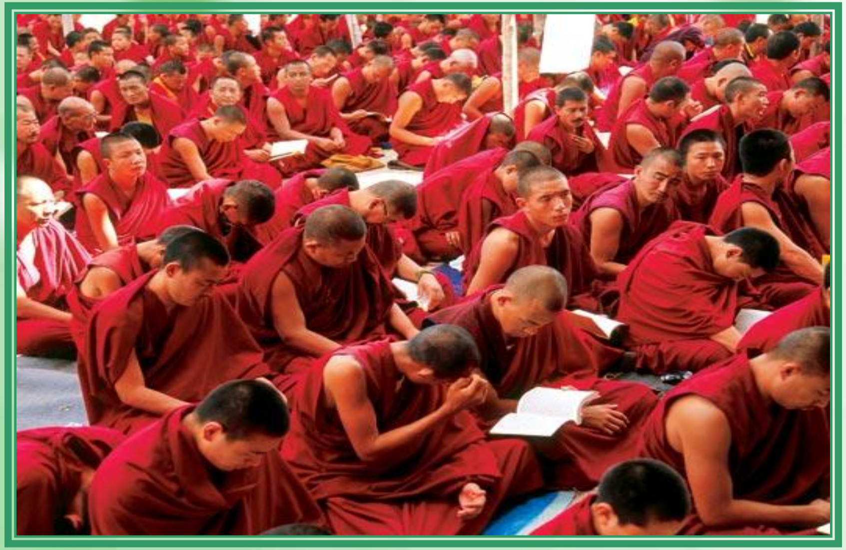

Матдәләрнең табигый алмашы һәм энергия агышы бозылу.

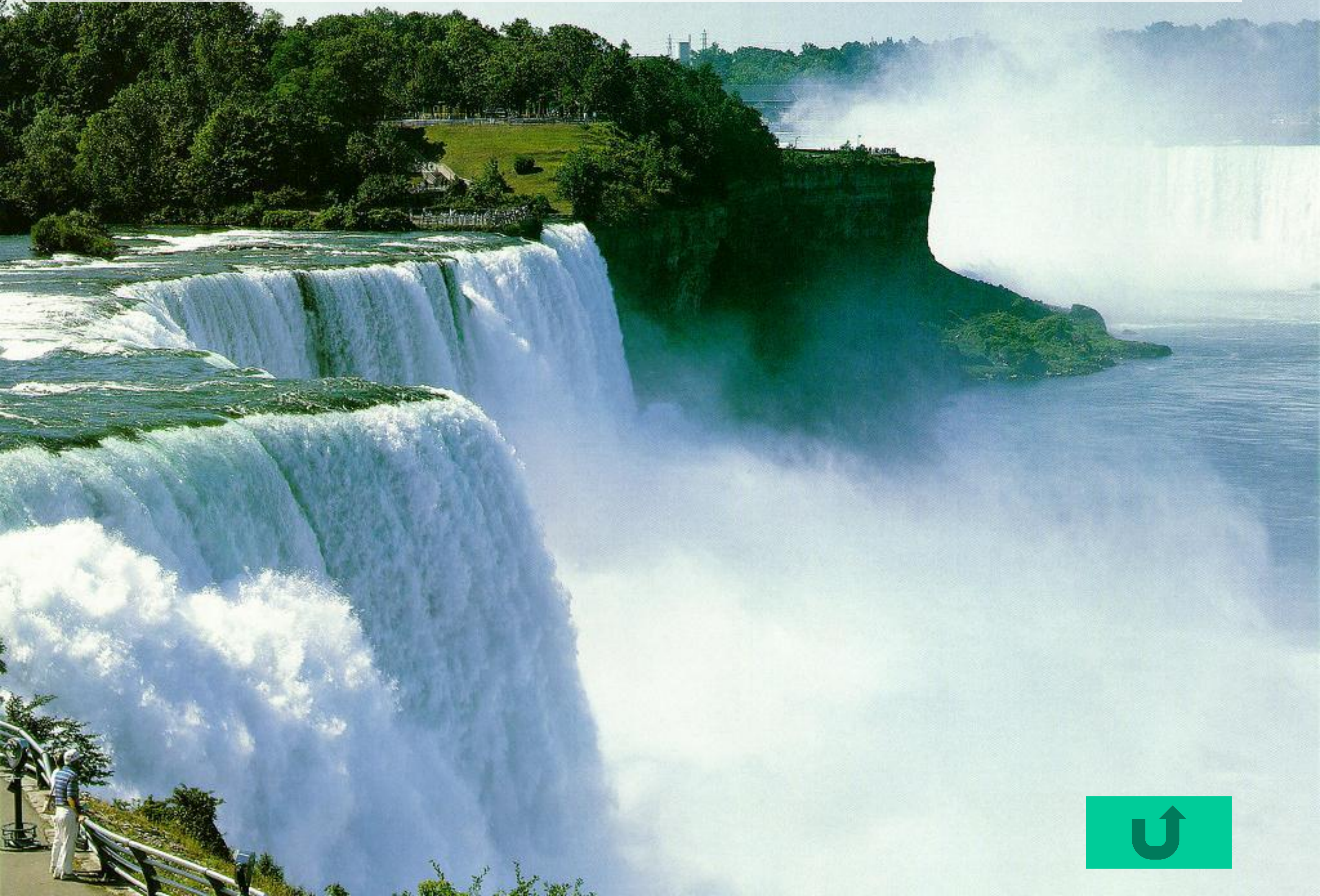

Аеруча экологик куркыныч тармаклар

- Энергетика
- Күмер чыгару
- Ясалма материаллар җитештерү, ХПК
- Аларның бер урында тупланыуы

Проблеманы чишү юллары

- ***Халыкара хезмәттәшлек шартларында яхшы «ЭКОҮСЕШНЕ» тәэмин итүче экологик политика алып бару.***

Экологик хәлне яхшырту юллары
Производстводагы искергән технологияләрне экологик чисталары белән алыштырырга.
Чистарту корылмалары комплексларын файдалану
Предприятиеләрне проектлаган һәм төзегән вакытта географик үзенчәлекләрне исәпкә алырга
эффектлы технологияләр кертү
экологик программалар төзү һәм реализацияләү
экологик зыянлы технологик процессларны юкка чыгару